4. številka. Maribor, dne 14 januarja 1916 Letnik VIII.

STRAŽA

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška cesta 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. uro dopoldne.

Avstrijci pred Cetinjem.

Lovčen zavzet. — Cetinje v območju naših topov. — Italijani žalujejo radi padca Lovčena. — Na italijanski fronti artilerijski boji. — Hude borbe ob bukovinsko besarabski meji. — Vojna dolžnost v angleški zbornici v drugem branju sprejeta.

Lovčen avstrijski.

Lovčen je zavzet. S temi kratkimi besedami je javil Höfer dne 11. januarja padec Lovčena. Število besed je majhno, a pomen je velikanski. Da je padec Lovčena globoko pretresel Črnogorce, je umljivo. A od jeze so zasikali obenem naši verolomni nekdanji zavezniki Lahi. Posest Lovčena je utrdila in razširila moč Avstrije nad Adrijo, katero bi Italijani tako radi imeli kot mare nostro. Kakor proti izhodu Cetinje, tako obvlada proti jugu Boko Kotorsko. Boka je izborno opirališče za brodovje, toda topovi na Lovčenu so jo vedno nekoliko ogroževali. Sedaj je Boka varna od morja in celine. Obenem pa se je naša sigurnost ob morju razširila do Skadra in s tem se je skrčil tudi pomen Drača in Valone za Italijane. Zato je gotovo, da so italijanski državniki slabo spali, ko so izvedeli za padec Lovčena. Saj se vsi spominjamo, kako je bil Lovčen za Italijane pravi noli me tangere, ko smo bili še zvezani z njimi. Kdor je hotel čez noč razburiti italijansko javnost, temu je bilo treba le razglasiti, da se namerava Avstrija z lepim ali z grdim polastiti Lovčena. Še leta 1913 je taka lovčenska afera cele tedne razburjala evropsko javnost.

Po našem mnenju je pridobitev Lovčena najvažnejša pridobitev Avstrije v celi dosedanji svetovni vojski. Ako se Boka zveže tudi z železnico z Dunajem, potem se lahko Pulj premesti v Boko Kotorsko, to se pravi, naša moč se lahko pomakne z velikanskim povdarkom proti Otrantski ožini. Z Lovčenom je izgubila Albanija namah veliko privlačne moči za Italijo in italijanska izhodna obal je postala še bolj nesigurna kot je bil dosedaj.

Z Lovčenom je ključ Črne gore v naših rokah V najkrajšem času se mora udati bližnje Cetinje. Naši topovi, ki bodo skoraj stali na Lovčenu, pa bodo obvladali glavno črnogorsko pokrajino — dolino Zete s Podgorico in tako tudi edino važno etapno črto, ki vodi od Skaderskega jezera v notranjnost Nikitovega kraljestva.

Z osvojitvijo Lovčena je tudi usoda Črne gore zapečatena.

Zopetno zvišanje deželnih doklad na zemljiški davek.

V sredo se je vršila v deželnem odboru dolgotrajna seja. Večina je šele proti večeru nepričakovano, ne da bi se postavil predmet na dnevni red, po svojem finančnem referentu sprožila v razpravo vprašanje pokritja deželnega proračuna za leto 1916. Deželni odbornik dr. Karl Verstovšek si je odločno prepovedal, da stavi finančni referent tako važne zadeve v razpravo, ne da bi se odbornikom dala prilika preštudirati poprej ves predmet. Deželni odbornik imenuje to postopanje brezvestno in izjavi, da je prepričan, da si nobeden član odbora ne more na podlagi kratkega referata od strani referenta zasnovati pravo sodbo, da bi z mirno vestjo lahko oddal svoj glas. Dosedaj je bilo vedno običajno in se je tudi zgodilo, da se je vse gradivo predložilo prej v študij. Tako ravnanje večine je naravnost zahrbtni napad. Ugovor dr. Verstovšeka se je vzel kot upravičen na znanje, vendar pa je odločila večina, da se takoj posvetuje o pokritju primanjkljaja, ker je baje zadeva nujna.

Nato poroča dr. pl. Kaan o potrebščinah dežele: potrebni izdatki: 45,034.540 K, pokritje 26,238.471 K, nepokritje 18,796.069 K.

To nepokritje se mora pokriti z raznimi dokladami in deželnimi dohodki. Ti dohodki so proračunani po dosedanji visokosti deželnih doklad na približno 15,000.000 K, tako da je primanjkljaja še nad K 3,700.000. Da se ta primanjkljaj pokrije, predlaga finančni referent: 1. zvišanje pridobninskega davka pri obrtih I. razreda za 10%; 2. zvišanje doklad na zemljiščni davek za novih 10%; 3. zvišanje davka na pivo na 8 K; 4. zvišanje doklad na državni užitninski davek na vino, sadjevec ifd. za 50% (torej od 10 na 60%). Vse to zvišanje bi po računu finančnega referenta prinašalo deželi nad 2½ milijona, tako da preostane še približno nad 1 milijon nepokritega.

V razgovoru se je odbornik Hagenhofer, ki je lansko leto celo glasoval za zvišanje doklad na zemljiški davek, odločno izrekel proti zvišanju teh doklad. Slovenski zastopnik, deželni odbornik dr. Verstovšek je hudo bičal tako postopanje večine in zlasti finančnega referenta. Ves proračun je pomanjkljiv in neodkrit; neodpustljivo je, kakor je očital dr. K. Verstovšek, da si upa večina v teh težavnih časih leto za letom vedno bolj obremeniti davkoplačevalce. Ves načrt, ki je predložen za pokritje primanjkljaja, je prikrojen ugodno za meščansko zastopstvo. Finančni referent bi moral vsaj toliko paziti, da bi se ne vidlo očividno, da je on skoval te načrte kot zastopnik mestnega prebivalstva; pomisliti bi moral dr. pl. Kaan, da je on odbornik cele dežele in vseh slojev, ne pa odbornik graškega mesta. Dr. Verstovšek se obrne proti tovarišu pl. Kaanu in mu reče doslovno: „Gospod tovariš, pritrdili mi bodete, da bi morali pobegniti iz deželne zbornice, če bi si upali le deželnemu zboru predlagati tak načrt, ki je sestavljen tako pristransko.“ Dr. Verstovšek nadalje biča postopanje večine, da se hoče lotiti zopet le nižjih slojev in kmetov. „Zakaj ne najdemo v načrtu povišanja doklad na hišni davek, ki vendar največ vrže? Ali so hišni posestniki taki siromaki? Mestni zastopniki imate večino v deželnem odboru, zato se potegujete samo za svoje volilce, kar se pa nam zastopnikom kmečkega ljudstva in nižjih slojev dozdeva kot nasilno postopanje.“

Dr. Verstovšek nadalje opozarja večino na razmere zunaj na kmetih in povdarja zlasti, koliko narodnega premoženja je šlo na deželi že v zgubo. Zato z vso odločnostjo zavrača vsako povišanje doklad na zemljiški davek.

Vse nič ni pomagalo. Samo kmečka zastopnika dr. Verstovšek in Hagenhofer sta glasovala proti povišanju. Dr. Verstovšek je naznanil protokolarično svoj protivotum in ga bode utemeljil s posebno vlogo na visoko vlado.

Odgovor Ogrom.

Ogrska ima svoj parlament, za to lahko govorniki vsak čas razglasijo, kar jih skrbi in vznemirja.

LISTEK.

Kako se vozi angleški kralj Jurij čez Kanal.

Potovanje angleškega kralja Jurija na francosko fronto je zvezano z velikimi nevarnostmi, kajti kralj se mora na tem potovanju voziti čez Kanal — morska ožina med Francijo in Anglijo — kjer vedno strašijo nemški odvodniki. Neki stalen spremljevalec angleškega kralja Jurija na teh nevarnih potovanjih opisuje prevoz z angleške obali na Francosko sledeče:

Če kralj Jurij izrazi željo, da bi potoval na fronto, se določi najprej dan za potovanje. Ravno tako se tudi določi pristanišče, odkoder naj odpluje ladja. Iz tega pristanišča potem na določeni dan tudi v resnici odpluje na Francosko parnik, ki bi bil po svoji zunanjosti vreden, da bi prevažal angleškega kralja. Toda kralj se tedaj še nahaja v — Londonu. Šele nekaj dni pozneje odide potem kralj v spremstvu enega samega dvorjanika skoraj neopaženo na majhno postajo pristanišča, ki se drugače malo uporablja za plovbo, in pride tjakaj v večernih urah. Parni čoln ga nato hitro prepelje vun na morje na krov pripravljenega potniškega parnika, ki odpluje takoj nato. Na parniku čaka kralja spremstvo častnikov, ki ga spremijo na fronto. Na parniku se zastro vse luči in kapitan odredi skoraj polno vožnjo. Tako se prične ponočno potovanje.

V kadilski dvorani sedi kralj in kramlja s častniki ob vinu in čaju. Pogovor se vrti okoli vojnih dogodkov. Ker je brezžični brzojav na ladji v zvezi z obrežnimi postajami na Angleškem in Francoskem, prihajajo vedno nove vesti na kraljevo mizo. Omizje dobiva po noči večerna poročila z vseh bojišč in o najvažnejših dogodkih na Angleškem in Francoskem. Na spanje to noč ne misli nihče. Šele tik pred zoro, ko se je ladja približala že francoskim obrežnim vodam, se angleški kralj nekako za eno uro vleže k počitku.

V dolnjih prostorih ladje se na teh vožnjah nahaja redno po 100 do 150 vojakov. So to vrli, izkušeni ljudje, ki v slučaju nesreče znajo ostati hladnokrvni in se dobro razumejo v rešilne naprave. Poleg navadnih čolnov se nahaja na parniku tudi motorni čoln, ki se more tekom ene minute popolnoma pripravljen za vožnjo spustiti v morje. Povsod na parniku se nahajajo rešilni obroči. Kralj ima svoj poseben rešilni obroč, ki je narejen na poseben način in ki se nahaja vedno v njegovi bližini. Proti napadom ta parnik ni zavarovan. Na krovu se nahaja samo ono orožje, ki ga imajo seboj častniki in vojaki. Kapitan strmi neprestano v dve majhni lučki, ki nekoliko oddaljeni od parnika hitite pred njim v noč. Nadalje strmi v temo še 12 drugih oseb in opazuje dve črni točki na obeh straneh parnika, ki bi ju lajik le težko mogel opaziti. Lučki spredaj ste dve torpedovki, ki kažete parniku pot, temni točki na obeh straneh parnika ste pa dve majhni križarki, ki v varstvo tega kraljevega parnika ostajate vedno v določeni razdalji. Pol milje za parnikom sledi še ena angleška torpedovka.

S tako varnim obročem zavarovan, se parnik približa francoski obali do dogledne razdalje. Tam ga zapuste ladje, ki so ga spremljale in križarijo potem naslednje dneve in noči neprestano po Kanalu, in stražijo, dokler parnik s kraljem na krovu ne nastopi zopet vožnje nazaj na Angleško, ki zahteva veliko večjo pazljivost in pozornost, ker tedaj ves svet ve, kje se je nahajal angleški kralj. Parnik odhaja nekoliko pred polnočjo iz pristanišča Calais in straži ga neprestano manjše angleško vojno brodovje.

Iznajdba umetnega kavčuka.

Poročilo, da se je posrečilo neki tovarni v Nemčiji izdelovati iz umetnega kavčuka prve, popolnoma porabne obroče za kolesa avtomobilnih vozov, pomenja nov in velik uspeh na polju iznajdbe in tehnike, uspeh, katerega še bodo pospešile vojskine potrebščine, uspeh, ki venča celo vrsto trudapolnega,

Mi v Avstriji nimamo parlamenta, za to moramo govoriti, kolikor se nam pač dopušča, po svojih časnikih. Naš list je skrbno zasledoval govore v ogrskem parlamentu ter vsak čas tudi povedal, kako mi avstrijski Jugoslovani sodimo o tem, kar se v Budimpešti dela in govori. Zopet je nujno, da povzdignemo svoj glas proti govorom v budimpeštanski poslanski zbornici.

Bivši justični minister Geza Polonyi se je osmelil v seji dne 12. t. m. v interpelaciji napasti načelnika generalnega štaba Conrad-Hötzendorfa, češ, da se navdušuje za idejo državne skupnosti in nadalje je kritiziral, da se Madžari iz Alföldu uporabljajo za obrambo Doberdoba — dočim se alpskim prebivalcem (3. in 14. armadni zbor) dajejo stražniške službe za mostove in viadukte.

Ne imeli bi krvi, ampak vodo v svojih žilah, ako bi nas take besede ne razburile. Mi si ne prisvajamo pravice, da bi sodili o madžarskih vojakih in njihovem junaštvu bodisi na ruskem, bodisi na italijanskem bojišču. O tem bodo govorili poklicani činitelji. Za to pa tudi odločno odrekamo enako pravico madžarskim politikom, osobito takim, ki nobenega bojišča niso videli niti od daleč.

Nezaslišana krivica pa je, ako madžarski politik upa javno nastopiti ter povedati, da morajo Madžari braniti Doberdob, naši možje in mladeniči pa da stražijo samo mostove in viadukte. Naj pride Geza Polonyi v naše kraje in potem bo slišal žalovanje mater in žen, ki objokujejo smrt, ranjenje ali bolezen svojih dragih, katere so imeli na italijanskem bojišču. Naj gre Geza Polonyi, ako se ne boji krogel in granat, na našo italijansko fronto ter jo obhodi od morja do Švice, potem se bo malobeseden vrnil v Budimpešto, kajti razmerje števila med alföldskimi in alpskimi branitelji bo mu zaprlo sapo. Naj vsaj, ako že hoče o takih stvareh v sedanjem času govoriti, gre v kako vojašnico in se pri prvem prostaku informira o razmerah na italijanskem bojišču. Geza Polonyi, bivši justični minister, je sicer hotel predvsem žaliti naš generalni štab, ki razpolaga s četami, a dotaknil se je na grd način tudi neomadeževane časti našega vojaštva v 3. in 14. armadnem zboru. Za oboje bo žel v vsej avstrijski javnosti in menda tudi v pošteni madžarski odločno in brezpogojno obsodbo.

Ta dogodek v ogrskem parlamentu pa nam tudi kaže, kako dobro je za sedanje čase, da nam je vojaštvo rešilo izmed razvalin bivše skupnosti vsaj toliko skupnosti v vojaških zadevah, kolikor je sedaj imamo. Sicer bi šovinisti med Madžari ne pripustili niti enemu madžarskemu vojaku, da bi branil skupno domovino na avstrijskih tleh. Ta skupnost v vojaških zadevah se mora povečati, realizirati se mora popolna enotnost. Ako je Conrad-Hötzendorf res izrekel kedaj tudi javno besedo za tako enotnost, čast mu in njegovi korajži, kajti o tem niti ne dvomimo, da bi se tudi njemu ne zdela enotna armada idealnejša, kakor armada s skupno, domobransko in honvedsko upravo ter organizacijo. V tem vprašanju stojijo vsi avstrijski domoljubi tesno okoli generala Conrad-Hötzendorfa.

Potek seje v ogrski poslanski zbornici je bil ta-le:

Poslanec Geza Polonyi je interpeliral vlado radi izjave, katero je baje podal načelnik našega generalnega štaba Conrad pl. Hötzendorf. V izjavi, ki jo je prinesel vojaški strokovni list „Die Rundschau“, je baje general Conrad naglašal, da je vojno izročilo stare armade, katera je bila v stoletjih združena v ognju raznih bitk, večje vrednosti kot narodno razpaljenje duhov. Poslanec Polonyi je izjavil, da ta izrek žali splošne občutke ogrske narodnosti ter ogroža obstanek in napredek ogrske narodne države. (Na desnici živahno ugovarjajo.) Govornik je iz posameznih mest ravnokar izišlih životopisov generala Hötzendorfa sklepal, da deluje generalštabni načelnik za idejo skupne države in madžarstvo zapostavlja. Interpelant je vprašal ministrskega predsednika, ali hoče storiti potrebne korake, da se prepreči nevarnost, ki preti madžarstvu in ogrski narodni državi ter ali hoče zbornico o tem informirati. (Pritrjevanje na levici.) Govornik zahteva, naj se Avstrija in Ogrska v jednaki meri pritegneta k vojnim službam. Poslanec Polonyi se pritožuje, da se posebno Ogri iz pokrajine Alföld (med Tiso in Donavo) pritegujejo k obrambi Doberdoba, dočim se alpski prebivalci uporabljajo za stražo pri mostovih in viaduktih.

Ministrski predsednik grof Tisza je povzel besedo in izjavil: Pred vsem bi stavil zbornici vprašanje, ali je taka interpelacija v tem zgodovinsko važnem trenotku, katerega smo doživeli, vredna ogrske narodnosti (živahno pritrjevanje na desnici), ali je ta trenotek primeren, da se govori o avstrijski soldateski in o nemških Avstrijcih kot naših nasprotnikih, in sicer v trenotku, ko se v pošteni tovariški složnosti rama ob rami borimo tudi za življenjske interese Ogrske. (Živahno pritrjevanje in ploskanje na desnici.) Tisza je izjavil, da hoče odgovoriti le na nekatere Polonyjeve trditve. Res je, da je bilo v posameznih krajih do 90% črnovojnikov, starih 43 do 50 let, spoznanih za sposobne. Iz tega vzroka se je tudi odredilo zopetno prebiranje sposobnih mož v teh krajih. Prebiralnim komisijam se je naročilo, da postopajo pri prebiranju s primerno vestnostjo. (Pritrjevanje na desnici.) Kar se tiče zadeve, da se pritegne prebivalstvo v vojno službo, poznamo v vojski, kakoršna je sedaj, le en cilj: obrambno silo zvišati do skrajne mere. Ministrski predsednik je nato naglašal, da so se v karpatskih bojih izborno izkazali ogrski in avstrijski črnovojniški oddelki. Ako interpelant trdi, da se gorski vodniki uporabljajo za straže pri mostovih, mora ministrski predsednik v interesu resnice konštatirati, da sta 3. armadni zbor, ki se izpopolnjuje iz alpskih dežel, in 14. armadni zbor izvršila vojaške čine, ki spadajo med najsijajnejše (živahno pritrjevanje) in da je 3. armadni zbor tudi v Karpatih prelival svojo kri. Ministrski predsednik mora torej proti takim zastrupljajočim podtikavanjem odločno protestirati. (Živahno pritrjevanje in ploskanje na desnici.) Kar se tiče inkriminirane izjave generalštabnega načelnika, ministrski predsednik pač ni v to poklican razlagatelj. V tej izjavi se res govori o narodnem razpaljenju duhov. Interpelantova razlaganja pa so enostranska in tendenciozna. — Za armado ni samo vojaško izročilo, ampak tudi narodna zavest velike važnosti. Katero od teh dveh se postavi na prvo mesto, je stvar posameznikovega mnenja. Govornik stavi narodno zavest na prvo mesto. Kar se tiče onih dveh knjig, ki jih je citiral poslanec Polonyi, ministrski predsednik ni v položaju, da bi jim pripisoval kako važnost. K večjemu pravi on k temu to, kar bo rekel najbrž tudi načelnik generalnega štaba: Bog me naj varuje mojih prijateljev! (Živahna veselost na desnici.) Ministrski predsednik vstraja pri svoji trditvi, da bi se danes samo še kak blaznež boril za centralistična stremljenja zoper pravice ogrske narodne države. To se pa ne more nanašati na načelnika našega generalnega štaba, kateri se že radi svoje službe mora ogibati vsake politike (Oho! Mora biti celo dober politik. In, hvala Bogu, glede Italije je bil boljši kot poklicani politiki. Op. ur.) in se je tudi na pošten način izogiblje. (Medklici na levici: Potem gre vendar vse dobro!) Gotovo, vse gre dobro, ne samo radi naših junaških bojevnikov, ampak tudi radi izbornih sposobnosti našega generalštabnega načelnika. (Živahno pritrjevanje na desnici.) Odgovor ministrskega predsednika na Polonyjevo interpelacijo torej je: Ker ne vidi nikake nevarnosti, tudi ni zanj nobenega povoda za kake odredbe. (Živahno pritrjevanje na desnici.)

Zbornica je vzela odgovor ministrskega predsednika na znanje.

Država in ne razmerje do narodnostnega problema

Maks Weber iz Heidelberga razpravlja v listu „Frankfurter Zeitung“ o Bismarckovi politiki in nje posledicah za sedanjo vojno ter prihaja do zaključka, da je bila Bismarckova politika, ki je šla za narodnim zrušenjem Poljakov, zgrešena!

Weber piše med drugim:

„Razmerje Nemcev napram zapadnoslovanskim kulturnim narodom se bo moralo vsled političnih posledic vojne predrugačiti iz temelja in bodo morali biti Nemci tudi sposobni za tako izpremembo. Še le sedaj je dokazano tem narodom, da je nasproti grozeči pretvoritvi v ruske tuje narode za-nje le ena sila, ki more združena z njimi samimi garantirati njihovo narodno samostojnost nasproti Rusiji.

Gre torej za to, da se jim da tudi sigurnost, da se jim mesto ruskega ni bati nikakega nemškega zatiranja. Naš (nemški) interes dovoljuje in zahteva njihove brezpogojne kulturne samostojnosti na polju smotrenega obmejanja območij narodnega delovanja po zgolj stvarnih političnih vidikih, in to se pravi: izključujoč narodno samoljubje z naše — nemške — strani.

V kolikor prihajajo v poštev druga narodnostna vprašanja razun poljskega, so to formelno notranja stvar naših zaveznikov. Seveda je njihova čim hitreja rešitev odločilne važnosti tudi za našo politiko, ne pa da bi mi smeli kakorsibodi posegati vmes. Aneksijo poljskih ali kakih drugih slovanskih ozemelj bi bil Bismarck gotovo odklonil.“

O politiki Bismarckovi se izraža M. Weber tako-le:

„Bismarckova politika je imela, sicer ne po besedah njegovih, pač pa po njegovih dejanjih, ideal nemške nacionalne države kot predpogoj. Njegova politika napram Poljakom je izražala to. Če pa je pod vtisom naših novih nalog nastala domneva, da se je „narodnost“ v nje kulturnem pomenu zamenjala v državno mislijo, ali da se da zameniti — je to le nesporazumljenje. Vsa kultura je in ostane danes povsem narodno vezana, in sicer vedno bolj, čim — „demokratičnejša“ postajajo zunanjo kulturna sredstva po svojem razširjanju in svoji vrsti. Ni pa, da bi država morala biti „nacionalna država“ v tem smislu, da bi svoj interes orijentirala izključno le po interesih ene same narodnosti, ki je v njej pretežna. Država more služiti kulturnim interesom več narodnosti in to tudi v prav razumevanem interesu narodnosti, ki je v njej v večini. Primerno izpremenjenim nalogam je danes tudi v kulturnem interesu nemške

---

sistematičnega in strogega dela. Izumitelja umetnega kavčuka sta profesor Harries v Kielu in dr. F. Hofmann v Elberfeldu na Nemškem. Znano je, tako piše lipski list „Leipziger Neuesten Nachrichten“, da se tvori kavčuk iz izoprena, ki je sestavina iz ogljika in vodika in ki se jo dobi kot lahko se gibajočo in brezbarvno tekočino nizkega vrelišča (35 stopinj), n. pr. če se segreje kavčuk sam, ali pa terpentinovo olje. Kakor je dokazal najprej Hofmann, nastanejo kavčuku podobne snovi tudi iz drugih sestavin ogljika in vodika in ne samo iz izoprena, toda biti morajo sestavljene na sličen način, kakor izopren. Take sestavine se pretvorijo v kavčuk potom priprostega segretja s stiskanjem s pridatkom, ali pa tudi brez pridatka drugih snovi (Hofmann), ali n. pr. s pridatkom majhnih množin kovinskega natrija (Harries), toda na ta način pridobljeni proizvodi imajo popolnoma različne lastnosti, ki so odvisne od pretvorbnih pogojev in od gradiva, ki se ga pri tem uporablja.

Da se je moglo tako dobljene uspehe izrabljati tudi praktično, se je šlo v prvi vrsti za to, kako izdelovati izopren v večji množini. Ta naloga je bila zelo težavna in jo je bilo možno rešiti šele po večletnem delu. Za izhodišče je bil izbran premog. Od 50 potov, ki so se zdela prvotno mogoča, se je izkazal pozneje samo eden, pot, po katerem je bilo mogoče priti do cilja. Vendar se je posrečilo mesca sušca 1909 Hofmannu prvikrat proizvajati nekaj litrov čistega sintetičnega izoprena. Nič manj težavno je bilo spremeniti tekoči izopren v trd kavčuk. Mesca avgusta leta 1909 se je posrečilo Hofmannu doseči tudi ta cilj — iznajden je bil prvi sintetični kavčuk.

Toda Hofmann sam je še leta 1912 svaril, da se v praktičnem oziru tega uspeha ne sme preveč visoko ceniti, kajti prave težkoče so se pravzaprav še le sedaj pričele. Na iznajdeni nov način je bilo možno izdelovati tako majhne množine izoprena, da je nastalo novo in še težavnejše vprašanje v tehničnem in gospodarskem oziru, na kak način bi se ne uporabljalo tako ogromnih množin drugih postranskih produktov. Rešitev tega vprašanja je bila mnogo težavnejša, kakor pa iznajdba sestavine kavčuka samega.

Veliko bolj optimistično, kakor previdni nemški profesor je nastopil angleški profesor Perkin s svojim nanovo iznajdenim načinom postopanja. Profesor Perkin je vzel za podlago za svoje tozadevne iznajdbene poskuse navaden škrob iz krompirja. Iz te surove tvarine je upal po načinu profesorja Ferbacha na pariškem Pasteurjevem zavodu proizvajati ogljikov vodik, ki se ga rabi za izdelovanje umetnega kavčuka. Ustanovili so delniško družbo z 10 milijoni. V predsedstvo te družbe je bil poklican med drugimi tudi Sir William Ramsay. Toda o tem podjetju, ki je bilo ustanovljeno s tolikimi upanji, ni bilo pozneje ničesar več slišati. Iz krompirjevega skroba je namreč mogoče proizvajati po načinu profesorja Perkina samo 1% za izdelovanje umetnega kavčuka potrebnih snovi, dočim bi se moralo uporabljati celih 99% krompirjevega skroba za druge namene. Če bi se torej hotelo proizvajati iz krompirjevega skroba toliko množino umetnega kavčuka, kakor se ga rabi na svetu, bi se morale nasaditi s krompirjem naravnost ogromne poljane.

Kar je oviralo vprašanje izdelovanja umetnega kavčuka, je bilo v prvi vrsti vprašanje rentabilitete. Pomladi leta 1910 je stal 1 kg kavčuka na Nemškem 28 mark, leta 1912 pa samo 10 mark. Vsled tega je nastalo umevno veliko vprašanje, če se sploh izplača izdelovanje umetnega kavčuka. Temu se je še pa pridružil strah v industriji za izdelovanje kavčuka, v kateri je naloženih toliko milijonov kapitala, da bi ne utegnila priti na trg velika množina umetnega kavčuka po zelo nizki ceni. Vsled svetovne vojske je pa postal sedaj svetovni položaj popolnoma drugačen. Kavčuk je postal za nas velikanske vrednosti in tovarne za izdelovanje umetnega kavčuka imajo zdaj vzroka dovolj, da pospešujejo izdelovanje umetnega kavčuka. Toda ne samo za vojsko je velik in mnogo obetajoč uspeh, ki se ga je sedaj doseglo, ampak tudi v mirnem času, kajti ravno v mirnih časih se rabi kavčuka za tri milijarde na leto. Iznajdbo umetnega kavčuka je torej v denarnem oziru prištevati med največje tehnične svetovne iznajdbe.

narodnosti zahtevati, da se naša država v vedno večji meri posveča tej nalogi.“

Cenzurirana „Edinost“ dostavlja k tem izvajanjem:

Globoke brazde režejo sedanji zgodovinsko znameniti dogodki ne le v grudo starih naziranj, stališč, državnih programov in konceptov o nalogah narodne politike. Da se je še pred par leti oglasil kak tak Maks Weber s takimi nazori o nalogi nemške države, posebno pa, da bi se bil drznil izreči tako besedo kritike o Bismarckovi politiki napram Poljstvu, da bi bil grajal prejšnjo politiko kladiva in nakovala in da je nasvetoval, naj Nemčija izpremeni svoje stališče napram slovanskim kulturnim narodom: nastal bi bil vihar in križali bi bili zločinca, ali ga vsaj postavili na sramotni oder. Govoreč o nujno potrebni, čim hitreji rešitvi drugih slovanskih vprašanj razun poljskega, in naglašujoč, da tu nemška država nima besede, govori Weber na — avstrijsko adreso. In tu naj bi dobro razumeli in izvajali njegov pouk o nalogah države, ki ni nacionalna, ker je sestavlja več narodnosti. Posebno naj bi si zapomnili, kar pravi o nerazdružljivosti kulture in narodnosti. Kultura je vezana na narodnost. Iz tega sledi logično, da, kdor bi hotel kakemu narodu odvzeti narodnost, mu hoče odvzeti kulturo in s tem odtegniti en del skupni človeški kulturi. Z drugo besedo: raznarodovanje pomenja krčenje sodelujočih sil za kulturni napredek skupnega človeštva!

Srbija — madjarska interesna sfera.

V seji madžarske zbornice z dne 12. t. m. se je poslanec Jurij Smrečanji pritoževal, da se v pretežnem delu Avstro-Ogrske agitira proti Madžarom. V Srbiji se ne varuje interesno sfero Madžarov. Med 60 častniki belgrajskoga poveljstva sta samo dva Madžara. V uradih so nastavljeni Hrvati in Avstrijci. V razglasih manjka madžarsko besedilo. Ogrske zastave so se odstranile in izobesile črno-žolte. Ne uporablja se novi, ampak stari grb.

Grof Tisza je sicer odgovoril, da je v sredini vojske tako govorjenje nepremišljeno, vendar se je bavil s pritožbami poslanca Smrečanija. Glede večine njegovih pritožb ministrskemu predsedniku ni nič znanega. Zastave je odredilo vojno povelje, dokler cesar drugače ne ukrene. Glede uprave v Srbiji se je več kaj dogodilo, kar ni prav in grajanja vredno. (Op. ur.: Seveda z ozkega madžarskega stališča. Toda vojaštvo je avstro-ogrsko, misli in dela avstro-ogrsko, kar je le edino prav!) Ko se bo končno uredila uprava v Srbiji, se bode zadovoljilo interese Madžarov. Zraven vojaškega upravitelja bo nastavljen kot civilni upravitelj visok avstrijski uradnik. (Medklic: A menda g. Thalloczy!) Grof Tisza: Talloczy je Madžar od peč do glave!

Gotovo bo avstrijska vlada krepko podpirala vojaštvo, da bo uprava v Srbiji takšna, kakoršno zahteva o interesi Avstro-Ogrske,

Črnogorsko bojišče.

Črnagora umira. Naše čete stojijo pred Cetinjem in ko bo naš list izšel, bomo menda že v Cetinju. V Rimu se posvetujejo, kaj zdaj početi. Lovčen je veljal za nezavzemljiv, a naše čete so ga zavzele v par dneh. Nikito je očividno zapustila njegova nekdanja modrost, sicer bi že davno zaprosil za mir in rešil, kar se rešiti da.

Kako smo zavzeli Lovčen.

Resen napad na Lovčen se je pričel že okrog Novega leta. Manjši boji pa so se vršili na meji med Dalmacijo in Črnogoro pri Kotoru že med Božičem in Novim letom. Črnogorsko uradno poročilo z dne 2. januarja n. pr. pravi: „Sovražnik je obstreljeval z meje pri Kotoru in z bojne ladje naše postojanke. Istočasno je napadal z dvema pehotnima bataljonoma, a smo ga vrgli nazaj.“ Zanimivo je, da so Črnogorci v svojih uradnih poročilih zadnje dni dan za dnevom smelo trdili, da so pri vseh napadih na Lovčen vrgli naše naskakujoče čete nazaj, dokler niso naši dne 10. jan. stali vrh Lovčena in tam zasadili zastavo z avstrijskim cesarskim orlom.

Glavni boji za Lovčen so se vršili dne 7., 8., 9. in 10. jan. Naši so se za napad dobro pripravili. Na črnogorske postojanke niso bruhali silni ogenj samo topovi z gorskih postojank okrog Boke Kotorske, ampak sodelovale so tudi naše bojne ladje, ki so iz težkih topov obstreljevale vrh Lovčena. Naši infanterijski oddelki so od dveh strani plezali na strmo višino in sicer na izhodni in jugoizhodni strani Kotora. Ob vrveh, katere so posebno spretni plezalci pritrdili na skalnatih grebenih, so plezali naši vojaki polagoma s Krivošije in kotorske okolice vedno višje in višje. Črnogorci so se krčevito branili. Z vsakega gorskega roba so morali naši junaki z velikimi žrtvami prepoditi Črnogorce, ki so Lovčen branili kot levi. Gora Lovčen je namreč vsakemu Črnogorcu — svet kraj. Maloštevilne črnogorske čete so se borile izvanredno junaško, dobro vedoč, da pomeni padec Lovčena smrt Črnegore. Črnogorci so valili z višine proti našim ogromne kamenite plazove, metali ročne granate in kot izborni strelci iz pušk, topov in strojnih pušk pošiljali smrt v vrste napadalcev. A končno je naša artilerija prizadjala Črnogorcem vrh Lovčena tako silne izgube, da je bilo vse njih junaštvo in ustavljanje zaman. V ponedeljek, dne 10. jan., je prodrla naša infanterija po groznih naporih in velikih žrtvah vrh gore in jo v imenu našega cesarja vzela v last.

Uradna poročila.

Dne 11. januarja.

Lovčen je zavzet. V tridnevnih silnih bojih je naša hrabra pehota sijajno sodelujoč s težko artilerijo in Nj. Vel. vojno mornarico zlomila ljuti odpor sovražnika in velikanske težkoče zimske bojne pokrajine, ki se dviga kakor zid 1700 m iz morja in je bil že leta pripravljen za obrambo. 26 topov in med njimi 2 topa kalibra 12 cm, moderni možnarji kalibra 25 cm in 2 možnarja kalibra 24 cm, ter municija, živila in obleke so plen. Del topov je nepoškodovan ter ga rabimo proti sovražniku.

Dne 12. januarja.

Naša ofenziva proti Črnigori se uspešno nadaljuje. Ena kolona je zavzela v bojih višine zahodno in severno-zahodno od Budve, druga je pa zasedla 1560 m visoko goro Babjak, južno-zahodno od Cetinja. — Naše čez Lovčen prodirajoče čete so pognale sovražnika čez goro Njeguš. Tudi višine izhodno od Orahovca na onstran meje se nahajajo v naši oblasti. Čete, ki so bile poslane proti Grahovu, so se polastile po 70urnem boju poljskih višin, ki se nahajajo južno-izhodno in severno-zahodno od tega kraja. — Število ob črnogorski južno-zahodni meji uplenjenih črnogorskih topov se je zvišalo na 41.

Težave prodiranja na Lovčen.

Pri Kotoru se vzdigujejo gole Lovčenove stene. Barve so slonovosive. Belo se bliščijo pod sinjim nebom pešpota, ki se v serpentinah vijejo na višino. Kdor je videl Lovčen, videl kako strmo in nedostopno se vspenja ta nebotična gora nad morjem, ta bode šele vedel ceniti brezprimerno delo, ki ga je izvršila naša pehota. Za prodiranje na Lovčen je naše armadno vodstvo izbralo samo prvovrstne, gorskega ozemlja vajene čete. Najhujše pri celem silno drznem podjetju je bilo preskrbovanje naskakujočih čet s potrebnim strelivom in živili. Vse potrebne reči so se morale spravljati po grozni skalnati strmini navzgor s pomočjo nosačev. Cela ogromna gora, ki je visoka 1759 m, je brez drv; na njej ni nobene koče, kamor bi se vojaki podali k počitku. Z zasedenjem Lovčena je naša armada izvršila čin, ki glede železne vstrajnosti in junaštva prekaša vse dosedanje izvanredne čine velikih vojsk.

Velike važnosti za naše operacije proti Lovčenu je tudi bilo, da je naš napad Črnogorce presenetil. Glavni boji so se dosedaj vršili na izhodu v sandžaku, okoli mesta Berane. Od tam so Črnogorci pričakovali glavni sunek, toda prišel je od Boke Kotorske proti Lovčenu in Cetinju.

Strategični nasledki zasedenja Lovčena.

Italijanski list „Idea Nazionale“ piše, da je Avstriji po zasedenju Lovčena odprta preko Črnegore pot v Albanijo. Nespametna zanikernost četverosporazuma je zamudila, da bi se položaj na Lovčenu izrabil. V interesu gospodstva v Adriji in varnosti četverosporazumovih zaveznikov bi se bilo moralo Lovčen z vsemi modernimi sredstvi vojne tehnike oboroziti. Italija bi bila morala vzeti v roke vodstvo utrjevalnih del na Lovčenu in tako iz ugodne priložnosti kovati kapital za svoje težnje in cilje v Adriji. Avstrija je s posestjo Lovčena gospodarica jugoizhodnega dela Jadranskega morja.

Cetinje v območju naših topov.

Prodiranje avstrijskih čet v zahodni del Črnegore naglo in uspešno napreduje. To prodiranje je za Črnogorce naravnost usodepolno. Naše čete so po zasedenju Lovčena začele korakati proti črnogorskemu glavnemu mestu Cetinju, ki je že v območju naših topov. Avstrijci stojijo, kakor pravijo poročila od 13. jan., 6 km pred Cetinjem.

Srbska.

Srbska armada se bo reorganizirala na Krfu. Albanija se torej ne zdi dovolj varna. Tudi generalisimus Putnik in kraljevič Aleksander sta že dospela v Krf.

Kralj Peter se nahaja v Solunu. Nekaj srbskih čet prihaja skozi Albanijo na Grško v Solun, koder jih uvrščajo med francosko vojaštvo.

Na Krfu — Srbi.

Grški otok Krf so zasedli Francozi. Posebna nota četverosporazuma naznanja Grški, da se bodo zbirale na Krfu srbske vojaške čete. Na ta način se jemlje Grški otok za otokom. Slabše bi se ji ne moglo goditi, četudi bi bila v odkritem boju s četverosporazumom.

Bolgarsko bojišče.

Zasebna poročila poročajo, da v Grčiji raste razburjenje proti ententi. Čudno bi sicer to ne bilo, toda ako bi smeli zasebnim poročilom verjeti, bi bila Grčija že davno v vojski. Večina zasebnih poročevalcev bolj gleda na zaslužek, kakor na resnico. A dejstvo je, da nismo zanesljivo poučeni, kaj se godi v Atenah, v Solunu in okoli Soluna. Na vseh straneh molčijo uradna poročila.

Zasebna poročila tudi poročajo, da se bo grški državni zbor sestal dne 24. jan. ter takoj k temu poročilu dostavljajo, da se bo prej razglasil čez celo deželo nagli sod, kar nam vzbuja dvom nad resničnostjo obeh poročil.

Italijansko bojišče.

Poroča se, da je bil najprej Cadorna v Rimu za njim kralj sam, in za kraljem vojvoda Aosta. Misli se, da je treba temeljitih posvetovanj zaradi položaja na Balkanu, kjer so se razmere za Italijane že silno poslabšale, odkar smo Avstrijci zavzeli Lovčen. Italijansko časopisje besni zaradi našega prodiranja v Črnogoro. Vidi se, da je udarec Italijane prav dobro zadel.

Italijanski kralj v Rimu

Italijanski kralj se je sicer ob Novem letu zaklel, da se ne vrne drugače v Rim razven kot zmagovalec. Toda ena verolomnost več ali manj, te dni, ko je padel Lovčen, se je vendar le vrnil v Rim, koder je imel posvetovanja s člani črnogorske kraljeve rodovine. O čem se je posvetovalo, je sicer precej verjetno, namreč o rešitvi kraljeve rodovine in o pomoči za Črnogoro, toda kaj se je sklenilo, se ne ve.

Bombe na Rimini.

Uradno se razglaša: Dne 11. jan. popoldne je metal oddelek avstrijskih zrakoplovov, z opustošujočim uspehom bombe na tovarno za izdelovanje municije in žvepla v italijanskem mestu Rimini, na tamošnji kolodvor in na obrambne baterije. Kljub hudemu ognju obrambnih baterij so se vrnili naši zrakoplovci nepoškodovani.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču si Rusi zopet oddihajo. Tudi v ruskem in sploh četverosporazumovem časopisju ni več mnogo nad na uspehe te ofenzive. Rusi torej niso drugega dosegli, nego smrt na tisoče in tisoče svojih ljudi.

Rusko časopisje občuduje, kako izborno so se naše čete zakopale in utrdile, že žičnate ovire delajo Rusom veliko skrbi in opravila. Morali so iztuhtati poseben način, da jih odstranjujejo.

Šestkratni ruski napad odbit.

Iz vojnega tiskovnega stana se dne 13. jan. poroča: Dne 12. jan. so se vršili ob bukovinsko-bes-

arabski meji najsrditejši boji. Med 3. uro popoldne in 10. uro zvečer so napadli Rusi naše višinske postojanke med krajema Toporovc in Rarance nič manj kot šestkrat in sicer z veliko silo. Pred naskoki je ruska artilerija obsipavala naše postojanke z najhujšim bobnečim ognjem. Šestkrat zaporedoma so naše čete zapodile sovražnika v beg. Šele v pozni noči so Rusi napade opustili. Dolgo po končanem boju se je pred našimi žičnimi ograjami slišalo vzdihovanje mnogih ruskih ranjencev.

Rusi bi radi Rumunijo spreobrnili.

Bukareški list „Epoca“ poroča iz Rima, da vlada v ruskem časopisju mnenje, da je sedaj prišel že čas, ko bodo topovi odločili in popravili, kar je diplomacija zagrešila. Akoravno so pogajanja v Bukarešti še v teku, vendar bo zadržanje Rumunije odvisno od strategičnih uspehov ruske ofenzive proti Bukovini in zhodni Galiciji. Vsak resen in odločen korak proti Rumuniji je sedaj brez koristi. Šele ko bodo ruski vojaki korakali po avstrijskem ozemlju, se bo rumunsko vprašanje bližalo svoji rešitvi. — Rusi bi torej radi Rumunijo na vsak način pridobili za vojsko proti Avstriji.

Francosko nadzorstvo nad Rusi.

Za rusko fronto ob Bukovini in v Galiciji se nahaja tudi francoski generalni štab, kateri zasleduje in nadzira borbo Rusov z Avstrijci. Francoskemu generalnemu štabu načeljuje general Pau. V Chotinu in Mohilevu se nahaja sedaj kakih 20 francosko-angleških častnikov, ki so prideljeni ruskemu armadnemu vodstvu v Besarabiji. Francozi in Angleži nepresstano nadzorujejo posamezne dele bojišča. Med ruskimi častniki vlada radi vtikavanja tujih častnikov v ruske zadeve velika nevolja.

Francosko bojišče.

Francozi so v sedanji vojski v najslabšem položaju. Šli so v vojsko, da bi si priborili Alzaško-Lotrinško, a izgubili so še več okrajev od dosedanje svoje posesti. Tega se moremo domisliti, ako se nočemo čuditi, zakaj se v tej državi tako počasi razvija razpoloženje za mir, čeprav je njih vojna moč skoro že izčrpana. Kakor se govori, izobražuje Francija sedaj svoje zadnje rezerve, s katerimi bo spomladi poskusila še eno, in to neprekline zadnjo ofenzivo. Ta okolnost daje mnogim povod, da govorijo o miru spomladi.

Molčite, bodite previdni in ne zaupajte nikomur.

Zadnje delo bivšega francoskega vojnega ministrstva Milleranda je bil, kakor znano, odlok, s katerim je bilo zaukazano, da se morajo povsod nabiti tiskani lepaki z napisom: „Molčite, bodite previdni, ne zaupajte nikomur, kajti sovražna ušesa vas slišijo!“ Lepake so nabili po vseh mestih in vaseh cele Francije. V Parizu samem je bil nabit lepak pri lepaku. To bodi povedano v pojasnilo sledeče dogodbice, katero so priobčili vsi pariški listi:

Nedavno so vstopile v kupe I. razreda pariške mestne železnice tri skrajno elegantno oblečene gospe. V dotičnem kupeju pa ni bilo nabitega nobenega zgoraj označenega Millerandovega svarilnega lepaka. Dotične gospe so v kupeju nadaljevale svoj pogovor o vojski, katerega so bile že poprej pričele. Pogovarjale so se o vojski, o svojih možeh in bratih, ki se nahajajo na bojiščih, so blebetale o vojaških podrobnostih, so strogo kritizirale francoske generale, in njihove vojne načrte, se nato začele pogovarjati o bodočih načrtih in sicer tako glasno, kakor če bi bile same v kupeju.

Ko se je vlak ustavil, je šel bolj postaran mož mimo dotičnih dam, da bi izstopil iz voza. Predno je pa zapustil železniški voz, je rekel dotičnim damam sledeče: „Gospe, vojni minister bi vam bil zelo hvaležen, ako bi se mogle odločiti, da bi ne odpirale vaših ust tako široko!“ Osupnjene dame so obmolčale. Mož, ki jim je dal ta dober nasvet, ni bil nihče drugi, nego francoski vojni minister general Gallieni sam in sicer v nevojaški obleki, ki je vporabil to-le priliko, da ljudem strogo zabiča v spomin zadnjo odredbo svojega prednika, bivšega francoskega vojnega ministra Milleranda.

Ravnajmo se tudi mi po svarilu: Molčite, bodite previdni in ne zaupajte nikomur!

Francozi upeljali kovinasti, obrambni ščit.

List „Times“ poroča, da je francoska vojaška uprava po daljših preiskušnjah upeljala v armadi kovinasti ščit za vojake. Ta ščit je izdelan iz plošče, ki je 15 cm dolga, 10 cm široka ter je 5 mm debela. Ščit se všije v telovnik tako, da je srce zavarovano pred krogljami.

Turška bojišča.

Turki se še vedno veselijo nad uspehi ob Dardanelah in sicer opravičeno. Turški ugled je v mohamedanskem svetu močno zrastel, kar je velikega pomena za bodoče vojskovanje v orientu.

Kje tiči Mackensen?

Italijansko časopisje se še vedno peča z zagonetno sliko, kje tiči Mackensen? »Secolo« poroča: Mackensen biva s svojim štabom v Carigradu, kjer se posvetuje z Enver pašo o končnih pripravah vojske proti Egiptu. Po neki drugi sodbi istega lista pa izdeluje Mackensen v Carigradu s turškim zaveznikom nov strategičen načrt. Francoski vojaški kritiki sodijo, da se nahaja Mackensen v Galiciji, kjer zbira čete za protinapade v Besarabiji in da biva v Černovicah. Drugi vojaški kritiki sodijo, da se nahaja Mackensen še vedno v Srbiji,

Vojaška dolžnost na Angleškem sprejeta.

Poslanska zbornica je zakonski načrt za vojaško dolžnost sprejela v drugem čitanju s 431 glasovi proti 39. Irci so glasovali z vlado.

Ministri, ki so podali ostavko, so jo preklicali. Znamenje, da tudi delavski odpor ne bo tako velik, kakor se je skraja mislilo.

— — —

Ali misli Anglija resno z vojaško dolžnostjo ali ne?

Hitri in nenadni sklepi angleške vlade glede vprašanja vojne dolžnosti na Angleškem se po sodbi znanega pariškega strokovnjaka in parlamentarca pripisujejo uplivu Francije. Med angleško in francosko vlado obstoji sedaj močna napetost, kot še menda nikoli za časa sedanje vojske.

Cenzura obeh dežel strogo pazi, da časopisje kolikor mogoče malo poroča o obstoječih nasprotstvih. Upliv Francije je v četverosporazumu tekom zadnjih tednov stalno naraščal; in da se bo vprašanje vojne dolžnosti na Angleškem končno odločilo, se ima Francija zahvaliti edino Briandu. Minister Briand je namreč odločno vstrajal na stališču, da se zahtevam Anglije, da bi se naj poslalo še več francoskih čet v Solun in bi se naj Francija zavezala, da se z gotovim številom vojaštva udeleži bojev ob Sueškem prekopu, tako dolgo ne more ugoditi in mora te zahteve celo odločno odkloniti, dokler Anglija ne upelje splošne vojaške dolžnosti.

Briand je tudi takoj spoznal ponesrečeno dardanelsko podjetje in je to že pred časom Kitchenerju ob priliki obiska v Parizu to vrgel v obraz. Anglija je svoje zaveznike pred Solunom goljufala, kajti nikdar ni imela resnega namena, mesto zavzeti, ker se je bala, da bi bilo stališče Rusije s posestjo Carigrada napram Angliji preveč ojačeno.

Ali imajo Angleži z upeljavo splošne vojaške dolžnosti resne misli, ali jim je le za udarec po temi, in sicer v svrho, da se Francija pomiri, bo pokazala bližnja bodočnost.

Rumunski obrtniki za priklopitev k Avstriji.

List »Vossische Zeitung« poroča iz Bukarešta dne 10. januarja: Predvčerajšnjim se je tukaj vršilo zborovanje rumunskih obrtnikov iz cele dežele. Na zborovanju se je povdarjalo, da stoji rumunska industrija in trgovina pred veliko krizo, ker je rumunska zunanja politika popolnoma nejasna. Kongres je sprejel jednoglasno resolucijo, v kateri se rumunska vlada poziva, da stopi z Avstrijo in Nemčijo zopet v redne razmere, da bo tako s podpiranjem teh držav rumunska industrija in trgovina zopet razcvetela. Le skupni nastop Rumunije z osrednjima silama lahko reši Rumunijo gospodarskega propada.

Zlato v Avstriji.

Avstrijski finančni krogi razmotrivajo zadnji čas vprašanje, ali bi ne kazalo zaloge zlata z zaplembo pridobiti za državo. Strokovnjaki namreč cenijo, da bi z zaplembo, oziroma prisilno oddajo raznih zlatih predmetov, kakor: kinča, posode in znamenj pridobila država za okroglo 400 milijonov kron zlata, katero bi našo denarno vrednost, če bi se izpremenilo v denar, dokaj zboljšalo. Pomanjkanje zlata, posebno zlatega denarja, se čuti v Avstriji vedno bolj. Naše zlato gre v tujino, a v Avstrijo pride le bore malo tujega zlata. Nedavno se je poročalo, da moramo rumunsko žito plačevati v zlatu. Radi tega je nastala nujna potreba, da se zaloge državnega zlata pomnožijo. Vprašanje, kako bi se postopalo pri rekviriranju zlatih predmetov, kateri niso neobhodno potrebni, še ni rešeno. Posamezni finančni politiki se pečajo z „zlatim“ vprašanjem in objavljajo v dunajskih listih svoja mnenja. Pri zasegi zlata bi se gotovo naletelo na večje težkoče, kot pri zasegi kovin. Težko je določiti primerno ceno za razne zlate umetnine, še težje pa je pri posameznih predmetih določevati pravo vrednost zlata. Vsekako pa se trudijo naši velefinančniki, da bi zaloge, oziroma zaklade državnega zlata pomnožili in tako tudi dvignili našo valuto ali vrednost našega denarja.

Naročevanje samo pondeljkove „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdaj lahko naroči posebej. Za naročanje pondeljkove „Straže“ se naj rabijo položnice „Našega Doma“, katere smo priložili pred kratkim in ki so **veljavne same za pondeljkovo „Stražo“.** Kdor nima te položnice, naj pošlje denar po poštni nakaznici na naslov: „Upravništvo Pondeljkove Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov** ali **star** naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkova Straža stane za celo leto **K 3·20;** za pol leta **K 1·60;** za četrt leta **90 vin.**

Raznoterosti.

Sožalja povodom smrti Fr. Povšeta. Hrvatsko-slovenskemu klubu so izrazili povodom smrti tov. Fr. Povšeta sožalje: Pravkar mi došla prežalostna vest o nenadni smrti prezaslužnega, meni kaj ljubega in dragega gospoda drž. in dež. poslanca Franca Povšeta me je nedopovedno bridko v srcu pretresla. Mir in pokoj bodi preblagemu, neutrudno delavnemu možu in večna luč naj mu sveti! Vsedobri Bog pa naj krepi in tolaži njegovo žalujočo rodbino in njegove prijatelje, znance in sodelavce, katerim vsem izrečem v njihovi bolečini svoje globoko sočutje in sožalje! Dr. Mihael Napotnik, knezoškoi Lavantinski. — S velikom smo žalošču primili vijest o doista preranoj smrti odličnoga slovenskoga otačbenika gosp. Fr. Povše, pa se častimo u ime stranke prava i njenoga kluba na saboru kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i u ime njenoga poslovnoga odbora izraziti Vam naše najiskrenije saučešće. U pokojniku gubi slovenski i hrvatski narod jednoga od svojih najboljih i najodlučnijih boraca u zajedničkoj nam svetoj stvari za ujedinjenje hrvatskoga naroda, za njegova prava i njegovu slobodu! Vječna slava Fr. Povšetu! U ime stranke prava: Dr. Vladimir Prebeg, predjednik. — Nad smrću neprežaljenog in velezaslužnog Vašeg člana g. F. Povšeja izvolite primiti izraz mog najiskrenijeg saučešća. Dr. Aleks. Horvat, odvjetnik i narodni zastupnik, Zagreb.

* **Duhovniška vest.** Č. g. Ivan Krušič, kaplan v Solčavi, je imenovan za vojnega kurata v rezervi. — Č. g. župnik in načelnik okrajnega zastopa Jožef Dekorti iz Ljubnega je bil zadnjo soboto pri usmiljenih bratih v Gradcu operiran; operacija je dobro uspela in č. g. župnik se dobro počuti.

† **Kanonik Simon Gaberc.** Zjutraj dne 13. jan so našli velč. g. kanonika Simona Gaberca, župnika in dekana pri Sv. Magdaleni v Mariboru, mrtvega v postelji. Mirno je preminol v Gospodu v noči od 12. na 13. januarja. Pogreb bo v soboto ob 4. uri popoldne. S Simonom Gabercem je izginil vnet in vzgled-duhovnik iz vrst lavantinskega duhovništva. V Mariboru je bil Simon Gaberc zelo znana oseba, posebno zaradi svoje gorečnosti, da je pridobil vse izstopivše katoličane zopet nazaj v naročje katoliške cerkve. Njegova gorečnost v tem oziru je bila velika, tako da mu celo nasprotniki niso upali odrekati priznanja. Zapustil bo na tem polju zelo občutljivo verzel. Njegovo življenje je bilo ascetično, kar je kazala tudi njegova suha, čeprav krepka in velika postava. Zelo priljubljen je bil kot vljuden pridigar. Tudi v slovenski hovrletični literaturi je njegovo ime dobro znano. Bil je reden in marljiv sotrudnik »Duhovnega Pastirja«. Sedaj mu je pero padlo iz zamrle roke. Simon Gaberc je bil rojen dne 3. oktobra 1838 v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici.

V duhovnika je bil posvečen dne 29. junija 1865. Služboval je kot kaplan v Gornji Polskavi od 1. avg. 1865 do 31. avg. 1866, na Tinju od 1. sept. 1866 do 30. aprila 1867, kot pomožni duhovnik na Keblju od 1. maja 1867 do 31. januarja 1868, kot provizor pri Sv. Venčeslu od 1. febr. 1868 do 30. aprila 1868, kot kaplan v Šmartinu pri Slov. Gradcu, od 1. maja 1868 do 30. avg. 1869, v Slivnici pri Mariboru od 1. sept. 1869 do 30. sept. 1872, pri Sv. Barbari v Halozah od 1. okt. 1872 do 9. sept. 1879, kot provizor na Ponikvi od 10. sept. 1879 do 27. nov. 1879, kot kaplan istotam od 27. nov. 1879 do 12. julija 1882. Dne 16. julija 1882 je nastopil kot župnik v Framu, kjer je ostal do 28. feb. 1903. Župnik in dekan pri Sv. Magdaleni v Mariboru je postal dne 1. marca 1903. L. 1896 je bil Simon Gaberc imenovan za knezošk. duh. svetovalca, l. 1909 pa za častnega kanonika Pokojniku svetila večna luč!

† **Župnik Josip Černko.** Ob sklepu lista izvemo, da je v Studencih, župnija Sv. Magdalena v Mariboru, umrl danes dne 14. jan. č. g. Josip Černko, bivši župnik v Vuhredu. Bil je tih, pobožen mož, kateri na svetu ni imel sovražnika. Rojen je bil dne 4 nov. 1844 pri Sv. Martinu pri Vurbergu. V duhovnika je bil posvečen dne 21. julija 1870. Kaplanoval je v Slivnici, Lembahu, Laporju, Framu, Hočah, Sv. Barbari v Slov. goricah in Jarenini. Kot provizor je bil na Vurbergu, Jarenini, Lembahu in Vuhredu. Dne 19. februarja 1888 je dobil župnijo Vuhred, kjer je pastiroval do 1. decembra 1910, ko je stopil v pokoj. Od 1. febr. 1904 do 28. febr. 1905 je upravljal tudi posle dekanata v Vuzenici. Pogreb bo v nedeljo dne 16. januarja ob 4. uri popoldne. Blagemu pokojniku večni mir!

Hijene na delu. »Marburger Zeitung« se zadira v svoji zadnji številki z dne 13. januarja s plemenitim dovoljenjem državnega pravdnika, milo rečeno, skrajno netaktno v rajnega, še na mrtvaškem odru ležečega kanonika Šimona Gaberca, dekana pri Sv. Magdaleni. Menda po reku: »De mortuis nil nisi bene« ne najde na rajnem niti ene dobre lastnosti, ampak meče nanj blato in kamenje z maščevalnim izrazom podlega fanatika, ki se čuti naenkrat močnejšega, ko vidi, da mu je smrt nasprotnika vrgla na tla. Fej hijenam v človeški podobi!

Kardinalski zbor v začetku leta 1916. Sedanji kardinalski zbor šteje 60 članov. Leta 1915 je umrlo 6 kardinalov. V kardinalskem zboru je najstarejši kardinal De Roverie, škof v Montpellieru na Francoskem, star je 86 let. 6 kardinalov je že imenoval sedanji papež. Po narodnosti so zastopani v kardinalskem zboru: 6 Francozov, 2 Portugijca, 5 Špancev, 5 Amerikancev, 1 Belgijec, 1 Holandec, 3 Angleži, 3 Avstrijci, 4 Nemci.

Iz učiteljske službe. Začasna učiteljica pri Sv. Martinu pri Vurbergu, Antonija Šerbec, je imenovana za stalno učiteljico istotam; začasna učiteljica na okoliški šoli v Laškem, Ana Gerzetič, je imenovana za stalno učiteljico na Zidanem mostu; suplentinja na dekliški šoli v Trbovljah Vode, Henrika Voršič, je imenovana za stalno učiteljico istotam; suplentinja pri Sv. Križu pri Ljutomeru, Ana Osterc je imenovana za stalno učiteljico istotam; premeščena je stalna učiteljica na štirirazrednici v Sromljah, Klotilda Hiti na trirazrednico na Planini; na dalje stalna učiteljica Karolina Grossmann v Žitale. V začasni pokoj je stopila stalna učiteljica Marija Lindtner-Pagacin v Vitanji

Osebna vest. Profesor na mariborski c. kr. gimnaziji dr. Ivan Arnejc, prideljen v službovanje c. kr. naučnemu ministrstvu, je bil s 1. januarjem pomaknjen v VIII. činovni razred.

Leonova Družba je izdala svoje prvo književno darilo. Čeprav se je vsled razmer, nastalih po vojski, moralo število knjig skrčiti na dve, vendar moramo reči, da se je Družba dobro upeljala pri svojih članih. Darovani knjigi sta: P. L. Coloma, »Malenkosti«, roman v štirih delih, prevedel dr. Anton Jehart, nemški pridigar v Celju, sedaj v srbskem ujetništu; dr. Jos. Gruden, »Slovenski župani v preteklosti«. Donesek k starejši zgodovini. Knjige so prišle včeraj, za to še danes ne moremo podati ocene. Toda pisatelji niso niti novinci niti neznani možje. Oprema knjig je okusna, prikupljiva. Leonova Družba zasluži, da postanemo njeni člani. Njen pomen v kulturnem razvoju slovenskega naroda bo postal globok, ako zapomnimo njeno važnost in jo krepko podpiramo. Članarina-letnina znaša 6 K, za kar se dobiva književno darilo in znanstvena revija »Čas«.

Darovi „Dijaški kuhinji" v Mariboru. »Dijaški kuhinji« v Mariboru so darovali preč. gg. Alojzij Sagaj, kaplan, K 10·—; Alojzij Čižek, divizijski župnik, K 20·—; Josip Čižek, dekan, K 10·—; Franc Močnik, župnik, K 5·—; dr. Ivan Tomažič, kanonik, K 6·—; Ivan Zadravec župnik, K 1·50; sl. Hranilnica in Posojilnica v Šmarju pri Jelšah, K 50·—; Mohorjani pri Sv. Bolfenku K 10·50. Prisrčna hvala!

Odlikovani častniki 87. pešpolka. Z vojaškim zaslužnim križcem 3. razreda z vojnim okraskom sta bila odlikovana major E. Klimbacher in padli nadporočnik Oskar Münz. Cesarjevo pohvalno priznanje so prejeli major Viljem Medikus, poročnik Beno Faninger, podpolkovnik Božidar Pražak in stotnik baron Božidar Bolschwing.

Admiral Minutillo umrl. Dne 9. januarja je umrl v Gradcu upokojeni avstrijski admiral baron Franc Minutillo v 77. letu svoje starosti.

Saborska nadomestna volitev na Hrvatskem. Dne 11. t. m. se je vršila v okraju Nova Gradiška na Hrvaškem nadomestna volitev za anulirani saborski mandat dr. Hinkovića. Izvoljen je bil pravaš kanonik dr. Pazman.

Poljski socialdemokraški poslanci pristopijo Poljskemu kolu. Na skupnem posvetu strankinega načelstva in zveze poslancev poljskih socialnih demokratov dne 10. januarja je poročal o položaju poslanec Dasczynski. Po temeljiti razpravi so sklenili, da vstopijo poljski socialdemokratiški poslanci v državni zbornici v poljski klub.

Izdelovanje Südmarkinih vžigalic ustavljeno. Vodstvo Südmarke je sklenilo, da začasno ustavi izdelovanje Südmarkinih vžigalic, ker so bile tako slabo izgotovljene, da v zadnjem času niso bile za rabo.

Vpoklici črnovojniških zavezancev v mariborskem okraju. Črnovojniški zavezanci, poklicani v skupno armado ali v domobranstvo v področju c. in kr. dopolnilnega okrajnega poveljstva ali c. kr. domobranskega okrajnega dopolnilnega poveljstva v Mariboru na dne 17. januarja ozir. 21. januarja t. l. morajo priti v označenih dneh na poveljstvo c. in kr. taborišča v Lebringu, okraj Lipnica in sicer rojstna letnika 1871 in 1870 dne 17. januarja, rojeni v letih 1865, 1896 in 1867 pa dne 21. januarja t. l.

Predmeti iz svinca se morajo oblastveno naznaniti. Trgovska in obrtna zbornica v Gradcu naznanja, da je treba naznaniti oblasti tudi razne predmete iz svinca. Tozadevna natančna pojasnila ter potrebne tiskovine se dobijo pri omenjeni zbornici.

Prodaja ajdove moke. Cesarska namestnija nam naznanja, da se sme ajdova moka odslej prodajati samo proti krušnim izkaznicam. Ajda je namreč tudi zaplenjena v korist države in razpolago ž njo edino vojno žitno-prometni zavod.

Najvišje cene za drobovino. Cesarska namestnija je za Štajersko določila sledeče najvišje cene za drobovino: vampi in pljuča, surova, 1 kg 1 K; ista kuhano 1 K 40 vin; kravje vime, surovo 1 kg 1 K 30 v; ista kuhana 2 K 40 v; gobec, 1 kg 1 K 50 v do 1 80 v; srce (goveje srce izvzeto) 1 kg 1 K 40 v do 1 K 60 v; govoveje srce 2 K 40 v; goveji možgani 4 K; goveja jetra 2 K 40 v; goveje ledvice 3 K 20 v; goveji jezik, surov, 1 kg 4 K; jezik vsoljen 4 K 50 v; povojen 5 K; telečji rajžlec 1 kg 1 K; telečja jetra 1 kg 4 K; telečji jezik 1 komad 1 K 30 v; telečji možgani 1 komad 1 K, telečja pljuča 1 kg 4 K; svinjska pljuča 1 kg 3 K; svinjska jetra 1 kg 3 K; svinjske ledvice 1 kg 3 K 60 v; svinjski jezik, surov, 1 kg 3 K 50 v; svinjski jezik povojen 1 kg 4 K; svinjski možgani 1 komad, 50 vinarjev. Politična oblastva imajo pravico, da te cene v slučaju krajevnih razmer znižajo. Mesarji morajo imeti te cene v mesnicah nabite.

Oddaja odvišne koruze. Štajersko namestništvo razglaša: Vojno-žitni-prometni zavod je dosedaj nakupoval le v malenkostni meri odvišno koruzo. Ker je pa nastalo pomanjkanje koruzne moke čimdalje večje, je dobil vojno-žitno prometni zavod nalog, da mora pričeti z nakupovanjem odvišne koruze v večji meri kakor do sedaj. Političnim oblastim je naročeno uplivati v tem smislu, da kmetje čimpreje ponudijo vojno-žitno-prometnemu zavodu ozir. komisijonarjem svoje odvišne množine koruze. Namestništvo priporoča, da kmetje ponudijo, če le mogoče, izluščeno koruzo in ne koruzo v strokih vojno-žitno-prometnemu zavodu ozir. komisijonarjem. Povdarjamo, da oddaja ni prisilna.

Klasifikacija konj. Ker bo vojaška oblast kmalu nanovo prebirala konje, je deželni odbornik dr. Verstovšek posredoval pri poljedelskem in vojnem ministru, da se ozirajo na veliko višje cene, ki stanejo sedaj razne živinorejce konji. V ta namen bi se moral predrugačiti dotični zakon, ki določa cene, katere so na vsak način pri danih sedanjih razmerah jako nizke. Poslanec je priporočal ministroma, da se določijo za konje v bodoče običajne tržne cene.

Nakupovanje novega vina za vojaštvo dovoljeno. Poljedelsko ministrstvo je sporazumno z vojnim ministrstvom dovolilo, da se sme odslej naprej nakupovati za vojaštvo tudi vino lanskega pridelka, toda z omejitvijo, da se sme nakupovati vino neposredno pri pridelovalcih vin. Kdor še torej ni prodal svojih zalog lanskega vina, bo odslej naprej v položaju, da bo mogel prodati svojo vinsko zalogo lanskega pridelka neposredno vojaški upravi.

Najvišje cene za seno in slamo. Poljedelsko ministrstvo je določilo sledeče najvišje cene za seno in slamo: Za nestisnjeno seno meterski stot 13 kron in za slamo od 8 do 9 kron za meterski stot. Za meterski stot stisnjenega sena ali stisnjene slame se sme zahtevati k večjemu 1 K 50 v za meterski stot več, kakor za meterski stot nestisnjenega sena ali nestisnjene slame. Prestopke zoper to naredbo kaznuje politična oblast z denarnimi globami do 5000 kron, ali z zaporom do 6 mesecev.

Izvoz živine iz Rumunije zopet dovoljen. Rumunski poljedelski minister je dovolil, da se bo smelo izvaževati v prihodnjem tednu gotovo število živine iz Rumunije v Avstrijo in Nemčijo.

Ogromne množine krompirja na Dunaju. Dunajska mestna občina je najela za skladišča krompirja ogromne prostore in sicer veliko poslopje dunajske cestne železnice na Simeringu, ovčji hlev pri Sv. Marku in podzemski prostori v Klein-Schwechatu. V te prostore bo šlo 1500 vagonov krompirja po 10.000 kg. Dolgost prostorov, ki jih je dunajska občina že založila s krompirjem, znašajo 7500 metrov. Ko bodo vsi najeti prostori polni krompirja, bo dolžina istih znašala celih 25 kilometrov. Delo pri nakladanju in spravljanju krompirja opravlja 350 ujetih Italijanov.

Namesto čokolade — kamenje. Trgovec Jožef Korčak v Knittelfeldu je naročil pri neki tvrdki v Inomostu 72 kilogramov čokolade. Ko mu je došla pošiljatev, se je teža pošiljatve natančno strinjala s težo, označeno na voznem listu. Ko je pa Korčak odprl zavoj, je našel v zavoju v svoje veliko začudenje namesto naročene čokolade v platno zavito kamenje. Kje med vožnjo je bila čokolada ukradena in zamenjana s kamenjem, še dosedaj ni dognano.

Promet s poštnimi nakaznicami. Med Avstrijo in Bolgarijo je zopet dovoljen promet s poštnimi nakaznicami v obsegu, kakor pred vojsko. Tozadevne nakaznice se morajo glasiti v frankih. Z eno nakaznico se sme poslati znesek do 500 frankov.

Uradno pregledovanje pisem. Vojaška cenzura v Ptuju je imela v mescu grudnu 1915 pregledati 389.000 pisem in dopisnic. To naj služi za sliko odgovornosti službe, ki jo opravljajo vojaški pregledovalci. Da se pa to delo olajša in da se občinstvu zagotovi hitrejšo dostavo pisem in dopisnic, je priporočljivo, da se piše naslov razločno, da se vsa pisma oddajo brezpogojno odprta in se če le mogoče napiše tudi naslov odpošiljatelja. Vsebina pa se naj po možnosti skrajša.

Poštni zavoji vojakom na bojišča. Ministrstvo razglaša, da je odslej naprej dovoljeno pošiljati vojakom na bojišča poštne zavoje, kojih teža znaša do 10 kg.

Hmelj. Tudi v pretečeni dobi ni bilo na hmeljskem trgu v Žatcu prav nobenega popraševanja po tujem hmelju. Cene, ki so bile samo na papirju, so se gibale med 40—60 K za 50 kilogramov.

Nemčija zvišala cene za cement. Zveza nemških tovarnarjev za izdelovanje cementa je zvišala cene za cement in sicer za 10 odstotkov za meterski stot.

Vojno zavarovanje. Cenjene bralce opozarjamo na današnjo objavo zavarovalne družbe »Avstrijski Phönix«, ktera nam je znana kot varna in poštena in ktero zaradi tega priporočamo.

Najstarejša zadruga na svetu. Brezdvomno najstarejša zadruga na svetu je družba sv. Lazarja, ki je bila ustanovljena za časa križarskih vojsk. Namen družbe je podpirati v bojih ranjene vojake — odtod pride ime lacaret, to je: bolnišnica.

Ženska požarna bramba. V Gračuspri Meranu na Tirolskem je bila požarna bramba vsled vojaških vpoklicev skoro ob vse moštvo. Da bi človekoljubna ustanova v času nevarnosti ne odpovedala, so sprejeli v društvo več kmečkih deklet, da nadome-

ste moške moči. Ženski gasilski oddelek je že imel svoje prve vaje.

Poraba tobaka v Avstriji v mescu decembru. V pretečenem mescu se je porabilo v Avstriji 537 milijonov komadov cigaret in 478.690 kg raznega tobaka.

Kolera na Hrvaškem. V dobi od 6. do 13. decembra je umrlo na Hrvaškem in v Slavoniji 20 oseb in sicer v mestu Zemun 17 in v Mitrovici 3 osebe za kolero.

Tolpa mladih roparjev. Budimpeštanska policija je te dni zaprla tolpo mladinskih roparjev, 12 po številu, v starosti od 9 do 15 let. Mladi roparji so sinovi budimpeštanskih obrtnikov. Mladinska roparska tolpa je priznala, da je izvršila dosedaj 40 raznih drznih vlomov. Urili so se v izvrševanju vlomov na način, kakor so videli v raznih kino gledališčih. Taki so sadovi novodobnih kino-gledališč!

Pomiloščeni Rusi. Iz Madrida se poroča da je na posredovanje španskega kralja pomilostil naš cesar 8 Rusov, ki so bili obsojeni na smrt.

Dolg predpust. Začel se je predpust. Čudno je, da bo letošnji predpust eden najdaljših. Trajal bo celih 61 dni, namreč do 7. marca. Časa za plese bi bilo torej več kakor preveč, a kaj ko se zdaj pleše samo krvavi ples na bojiščih.

Dopisi.

Maribor. Med vojaki, ki so nastanjeni v poslopju tukajšnjega mestnega gledališča, se je pojavil eden slučaj osepnic. Zdravstvena oblast je zaradi tega odredila, da ostane mestno gledališče za nekaj dni zaprto.

Maribor. Mestni magistrat opozarja lastnike psov, da morajo imeti vsi psi v Mariboru nagobčnike ozir. se jih mora prikleniti na verige. Kdor se ne bo ravnal po teh predpisih, ga čaka občutna globa.

Sv. Peter pri Mariboru. V neki tukajšnji gostilni je prosila ciganica Brigita Seeger vojaka, da kupi od nje nekaj zlatih prstanov, ker se nahaja v denarni zadregi. Vojak se je dal pregovoriti in je plačal ciganici za prstan, ki je bil vreden komaj nekaj vinarjev, bankovec 10 kron. Ciganico so že izročili kazenskemu sodišču.

Kamnica pri Mariboru. V nedeljo, dne 30. t. m., po ranem sv. opravilu, bo imela naša kmečka posojilnica in hranilnica v prostorih g. Vogrinca svoj drugi občni zbor. Možje in ženske, pridite v obilnem številu!

Sv. Križ nad Mariborom. Piše nam se: Z italijanskega bojišča Vam naznanjam, da dobivam »Stražo«, ki nas spodbuja in tolaži v bojni črti. Slovenski fantje in možje hrepenimo po Vaših novicah,

Avguštin in Franc Žunko od Sv. Križa pri Mariboru.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V nedeljo, dne 16. jan., se vrši po rani službi božji v občinski pisarni (poleg cerkve) občni zbor Kmetijske podružnice, na katerem se bo poročalo o delovanju podružnice, pobirala udnina, sprejemala naročila na semena itd. ter stavili predlogi. Kmetje in kmetice se vabite k obilni udeležbi!

Cirkovce. V nedeljo, dne 16. jan., popoldne po večernicah, bo v cerkveni hiši istočasno z občnim zborom Strojne zadruge zborovanje Kmetijske podružnice s poučnim govorom, pobirala se bo udnina za leto 1916, sprejemala naročila na semena itd. Pridite v obilnem številu!

Čadram. Pri nas bo imelo katoliško politično narodno društvo „Sloga“ v nedeljo, dne 16. jan., popoldne ob treh, svoj občni zbor z dnevnim redom: Poročilo o delovanju v preteklem letu, volitev novega odbora, naročilo potrebnih novin. Vsi možje, ki niso še v vojski, se vabijo, da pokažejo ljubezen do domovine in pridejo na zborovanje.

Celje. Friderik Jarmer, sin tukajšnjega lesnega trgovca Jožefa Jarmer, je imenovan za poročnika. Štabni narednik Franc Urh se je poročil z Marijo Cvetkovič.

Celje. Glede uporabe plina je določil mestni urad, da bodo dobivale vse celjske stranke za mesec januar samo polovico one množine plina, katera jim je bila določena mesca januarja lanskega leta. Uporaba plina je omejena zaradi pomanjkanja premoga.

Celje. V zadnjih dneh so umrle v tukajšnjih vojaških bolnišnicah sledeče vojaške osebe: Pešec Ivan Sevčik, Franc Rajh, Jožef Petro in desetnik Marko Prpa. Pokopani so bili na tukajšnjem mestnem pokopališču.

Celje. Dne 11. januarja je umrla po daljši bolezni v 80. letu svoje starosti zasebnica Marjeta Vaupotič

Celje. V našem mestu zlasti v bližnji okolici je nastalo v zadnjem času zelo občutno pomanjkanje moke, ki še pa postaja občutnejše od dne do dne. V nobeni prodajalni ni dobiti krušne moke. Pomanjkanje krušne moke bodo začene revnejše sloje, ker so cene za meso zelo visoke kljub temu, da padajo cene za živino od dne do dne.

Braslovče. Tukajšnje pevsko društvo bo imelo v nedeljo, dne 16. jan. svoj 22. redni občni zbor v cerkveni hiši, popoldne takoj po večernicah, kamor se prijatelji petja uljudno vabijo.

Sevnica ob Savi. S srebrno častno kolajno je bil odlikovan za posebne zasluge, koje si je pridobil s svojim potovanjem in zbirkami v prid Rdečega križa, g. c. kr. sodnik dr. Josip Fischinger v Sevnici.

Zadnja poročila došla v petek dne 14. januarja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Uradno se razglaša:

Dunaj, 13. januarja.

Rusko bojišče.

V izhodni Galiciji ter ob besarabski bojni črti mestoma artilerijski boji. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

V uradnih ruskih poročilih je bila v zadnjem času navada, da so si v največji meri kar prosto izmišljali vojne dogodke. Nasproti vsem ruskim objavam bodi izrecno povdarjeno, da se nahajajo naše postojanke izhodno od Strype ter ob besarabski meji — izvzet je samo eden bataljonski odsek, katerega smo vzeli nazaj za 200 korakov — prav natančno tam, kjer so se nahajale, predno se je pričela z velikim vojaškim in časnikarskim hrupom uprizorjena ruska božična ofenziva.

Čeprav so torej vsa nasprotna poročila iz Petrograda kriva, še vrhu tega dokazujejo dogodki na jugo-izhodu, da niso mogli brezuspešni ruski navali ob Dnjestru ter ob reki Prut razbremeniti Črnegore.

Italijansko bojišče.

V Judikariji je obstreljevala italijanska artilerija naselbini Crete in Por. Na Roncono so metali sovražni zrakoplovci bombe, ki pa niso napravile nobene škode. Istotako je sovražna artilerija obstreljevala Nago (izhodno od Rive). Naša artilerija je zažgala italijansko taborišče, narejeno iz barak, južno od Pontafela.

Na primorski bojni črti so se na ozemlju Tolmina in Doberdobske gorske planote nadaljevali obojestranski artilerijski boji.

Črnogorsko bojišče.

Ob Adriji prodirajoča avstro-ogrska kolona je pregnala Črnogorce iz Budve (najjužnejše avstrijsko dalmatinsko mesto) ter zasedla severno od tega mesta se nahajajoči Majni Vrh.

Čete, ki se nahajajo na ozemlju Lovčena, so se nahajale včeraj zvečer, dne 12. jan., v boju šest kilometrov zahodno od mesta Cetinje.

Tudi potek bojev pri Grahovi je za nas ugoden. Naše čete so prodirale v dolinski kotlini. Na obmejnem prostoru južno od mesta Avtovac smo napadli sovražnika na višinskih postojankah in smo ga zapodili v beg.

V severni Črnigori je položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 13. januarja.

Francosko bojišče.

Severno-izhodno od mesta Armentieres je bil odbit sunek močnejšega angleškega oddelka. V jutranjih urah dne 13. jan. so ponovili Francozi v Champagni severno-izhodno od mesta Le Mesnil svoje napade, toda bili so odbiti. Istotako se je izjalovil napadalni poskus proti enemu delu strelskih jarkov, katere so nemške čete zavzele dne 9. jan. pri dvoru Maison de Champagne.

Rusko bojišče.

Uspešni boji nemških patrulj in poizvedovalnih čet na raznih mestih bojne črte. Pri Novosjolkiju (med rekama Olšanka in Berezina) so bili Rusi pregnani iz enega sprednjega strelskega okopa.

Balkansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Naročniki pozor! Naš upravnik je strašno jezen,

ako položnice ali nakaznice niso prav izpolnjene, ker ne ve, komu bi zapisal poslani denar. Da ne bode naš upravnik od same jeze konca vzel in da ne bo pri pošiljanju lista neljubih pomot, zato se naj cenj. naročniki pri pošiljanju denarja ravnajo po teh le predpisih:

1. Napiši svoje rodbinsko in krstno ime, ime kraja in pošte natančno tako, kakor je napisan naslov na ovitku, pod katerim dobivaš list.

2. Ako prihaja list na ime moža, ki je zdaj morebiti pri vojakih, in nam pošlje denar žena ali kdo drugi, potem se mora napisati na položnico ali nakaznico moževo ime, ki je pri nas vpisan kot naročnik, ne pa ime žene, ker žena pri nas ni vpisana, in mi ne vemo, komu bi zapisali poslano naročnino.

3. Zapišite na vrhu položnice ali nakaznice, ste-li **star** ali **nov** naročnik, in zraven pristavite **tisto številko,** ki jo najdete na ovitku. Pri nas ima vsak naročnik svojo številko, in če nastane dvom glede naročnika, ga potem brezdvomno spoznamo iz številke. **Stari** naročniki so tisti, ki še list vedno dobivajo. Če je kdo že bil naročnik lista, pa se mu je list ustavil, potem ni več **star,** ampak je zopet **nov** naročnik.

4. Na nakaznici svojega imena in drugih naznanil ne smeš pisati čez črto, ker na pošti odrežejo od nakaznic odrezke in mi potem večkrat ne dobimo nobenega imena in ne vemo komu naj pošljemo list.

5. Ako imaš naročenih iz naše tiskarne več raznih listov, n. pr. Gospodarja, Pondeljkovo Stražo, celo Stražo, Glasnik itd. moraš za vsak list poslati naročnino na posebni nakaznici ali položnici, nikakor pa ne smeš poslati naročnine za vse liste na Gospodarja. Vsak list upravlja namreč druga oseba, in Stražin upravnik nima časa, da bi nosil okoli po Mariboru naročnino za Gosp., ali Glasnik ali za Voditelja itd.

Naročniki! Ravnajte se po teh predpisih, in pri pošiljanju lista ne bo nobenih pomot! Kdor pa ne dela tako, kakor mi zahtevamo, bo sam kriv, ako se bodo pri njem pripetile pomote!

Ranjeni, padli in ujeti.

Pešpolk štev. 17:

Ujeto moštvo:

Čater Jožef, topničar, 8. poljski topničarski polk, celjska okolica (Tatarsk, Rusija);
Flajnik Janez, pešec, 27. pešpolk, Vinica;
Gassenberger Janez, 3. domobranski pešpolk, Maribor (Vytegra, Rusija);
Ira Anton, predtopničar (Berozovka);
Janež Simon, pešec, Tinje (Berezovka);
Knežar Marko, nadomestni rezervist, Slovenjgradec (Nižnij-Novgorod);
Koblanc Franc, pešec, Šmarmo (Penza);
Kornegger Rudolf, rezervist, Radgona (Rusija);
Lorger Franc I, lovec, 7. lovski bataljon, Sladkagora (v Moskvi);
Lobnik Jakob, pešec (Nižnij-Novgorod);
Matek Janez, topničar, Ptuj (Tatarsk);
Solar Franc, nadomestni rezervist, Selce (Rusija);
Tamše Valentin, pešec, Šoštanj;
Zwirn Alojzij, pešec, 35. domobranski pešpolk, Maribor, (Rusija);

(Dalje prih.)

Koledar za slovenske vojake za leto 1916 je letos gotovo najboljši in času najbolj primeren koledar. Krasi ga lepa slika cesarjeva. V koledarju najdeš 10 strani molitev, ki so primerne za vojake na bojišču. Razven tega te ta koledar poučí o podporah družin, o penzijah vdov in sirot, o penzijah invalidov itd. Ob koncu ima tudi vzorce za prošnje na razne urade v zadevi podpor in penzij. Koledarja se je dozdaj razpečalo med slovenskim vojaštvom že čez 10.000 izvodov. To kaže, kako je priljubljen vojakom na fronti, ki ga enkrat vidijo, ki ga gotovo naroče in ga težko pričakujejo. Stane pa s poštnino vred 1 K, brez poštnine 10 v manj. Naroči in dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Vaškega pomočnika ozirema pobnega vajenca, oba vojaščine osta, sprejme takoj Jožef Ve nek, kovač na G Hajdinu št. 32 i Ptuju. Plača po dogovoru.

Trgovski pomočnik špecerijske stroke, se išče za čimprejšni vstop proti dobremu plačilu. Ponudbe na „Konsumhalle“ v Rušah, Štajersko. 16

Učenca za krojaško obrt, iz dobre hiše sprejme takoj Josip Hočevar, krojaški mojster v Celju. 22

Glasovir se proda po nizki ceni (70 K) pri g. P. Kodrič, Duhačgasse 10, Maribor

Rabim nekaj tisoč kolov

a vinograd 2 metra dolgih, kateri bi se morali oraviti s splavom po Dravi do Barča na Ogrskem. onudbe na dr. M. Dörwald v Banjaluki.

ZAHVALA.

Vsem prijateljem in znancem, ki so nam na kakeršen koli način izkazali svoje sočutje, povodom prerane smrti ljubljenega nam sina, brata, svaka in strica, gospoda

Rudolfa Delakorda

učitelja, c. i. kr. četovodja 87. p. polka,

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Teharje, Celje, Petrovče, 7. jan. 1916.

Žalujoča rodbina Delakorda.

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik

specialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posode

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini za naročila vsakovrstnih monštranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. — Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Vojakom

na bojišču primanjkuje berila. Matere, sestre naročite svojim možem, sinovom in bratom „Stražo“ in „Slovenski Gospodar“.

„Straža“

stane za 3 mesce 2 K 50 v.

„Slovenski Gospodar“

stane za 3 mesce 1 K.

Vpošljite naročnino in natančni vojnopoštni naslov.

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:
Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.
Trgovina g. Czadnik v Stolni ulici.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
» g. Coretti, Grajski trg 7.
» v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).
Trafika g. Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
» Žifko, Melje.
Trgovina g. Korenta, Klostergasse (baraka.)
Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).
Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.

Brežice:
Trgovina g. Antona Umek.

Celje:
Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:
Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:
Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobje pri Planini:
Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:
Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:
Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:
Trgovina gosp. Antona Korošec.
„ „ Franca Korošec.

Gradec:
Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.

Guštanj (Koroško):
Trgovina g. Vinko Brundula.

Št. Ilj v Slov. gor.:
Organist g. Anton Rozman (stara šola).

Sv. Jakob v Slov. gor.:
Trgovina g. Frid. Zinauer.

Jurklošter:
Organist g. M. Hvalec.

Sv. Jurij ob juž. žel.:
Trgovina g. Janko Artmana.

Kozje:
Trgovina gospoda Druškoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:
Trgovina gosp. Antona Zemljič.

Ljutomer:
Trgovina g. Alojzija Vršič.

Luče v Sav. dol.:
Posestnik g. Franc Dežman.

Muta:
Trgovina gosp. Miloš Oset.

Petrinja: (Hrvatsko).
Gosp. Stepan Škrlec.

Ptuj:
Papirna trgovina g. J. N. Peteršič.

Podlehnik pri Ptuju:
Trgovina gosp. Mateja Zorko.

Ruše pri Mariboru:
Organist g. Ivan Nep. Slaček.

V Slov. Bistrici:
Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:
Trgovina g. Bastjančič.

Stari trg pri Slov. Gradcu:
Gosp. Ignac Uršič.

Stridova (Prekmursko):
Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:
Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:
Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:
Trgovina g. Terezije Cauš.

Sv. Vid pri Ptuju:
Mostninar g. Anton Kmetec.

Veržej:
Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:
Trgovina g. A. Brezovnik.

Žetale:
Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najložje pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.**

„Straža“ izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2·50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.**

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

Opomba: Če kdo hoče prodajati naše liste, naj naznani tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5. — Prodajalci dobijo dalekosežen popust.

Vojno zavarovanje!

Tisoč in tisoč hrabrih junakov pustilo je že do sedaj drago življenje na bojišču in žali Bog še ni pričakovati, da bo tega neusmiljenega klanja kmalu konec.

Nikdar v življenju ni imelo za posameznika zavarovanje življenja večjega pomena, nego v sedanjem žalostnem vojnem času. Dolžnost vsakega je, da zabrani doma vsaj z zavarovanjem življenja gmotno odškodovanje ostalih sorodnika, ki daleč od nas brani milo našo domovino.

Zavarovati se more vojak sam, ki odide v vojsko, lahko pa zavaruje življenje že odsotnega vojaka v svoj ali v korist otrok ali drugih oseb tudi žena, oče, mati, brat, sestra, pa tudi vsak drug človek, ki z njim ni v sorodstvu, n. pr. vojakov upnik, ki se hoče zavarovati proti izgubi svoje terjatve.

Zavarovalnina se izplača vsaki osebi, za ktero je izgovorjena, ali takoj po smrti vojaka (tudi, če je umrl pozneje na bolezni) ali po preteku več let n. pr. ml. otrokom za njih vzgojo, nevesti za opravo. Tudi se da zavarovati na letno dosmrtno rento, ako postane vojak invalid t. j. za dalnji prislužek nezmožen.

Prva zaupna c. kr. priv. zavarovalna družba v tem oziru — ki terja najnižje premije, je

»Avstrijski Phönix«

s sedežem na Dunaju, ki izkazuje

zavarovane vsote . .	K	210,000.000.—
poroštvenega zaklada	K	60,000.000·—
letnih perjemkov . .	K	12,500.000·—

Ta družba seveda ne sprejema zavarovanje samo vojakov, ampak vsake osebe, torej tudi žensk, otrok na razne ugodne načine, prejema tudi gotovine proti izplačevanju dosmrtne letne ($^1/_2$, $^1/_4$ letne) rente i. s. kar se dozdeva skoraj neverjetno, z ozirom na starost zavarovanca 6 do 25% od kapitala na leto. Ni mogoče, denar ugodnejše naložiti, vrh tega je izguba denarja vnaprej nemogoča.

Sedanji čas je resen in dragocen, vsak dan nam donaša neusmiljena smrt preobilne žrtve in z njimi neizmerne gmotne izgube za vse iste zaostale svojce umrlih, ki se niso pravočasno poprijeli zavarovanja na življenje.

Sezite torej po pomoči, dokler še ni prepozno. Omenjene družbe **„Avstrijski Phönix“** glavno zastopništvo za Spod. Štajerskoje v Mariboru, Ferdinandulica št. 9. ki daje na ustmena in pismena prašanja pojasnila.

Pisarniške ure tudi po nedeljah dopoldan. Ako se oglasijo iz oddaljene župnije ali občine vsaj 3 osebe naenkrat, pride zastopnik brezplačno na dom.

Pri sestavi daril za naše hrabre vojake, pomislite kaj morajo ti **pretrpeti vsled zime in mokrote**

zunaj na bojišču

in pošljite jim kot sredstvo zoper kašelj, hripavost in zasliženje 1—2 škatljici **Faysovih** pristnih Sodenskih mineralnih pastilj. Pazite pa strogo na ime **„Fay“**.

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vosek in suhe gobe.

Ivan Ravnikar, Celje, veletrgovina.

URE

Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih reči po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastonj. - Gramofoni 20—200 K

Niklasta remont.-ura	K	3·50
Pristna srebrna ura	K	7·—
Original omega ura	K	24·—
Kuhinjska ura	K	10·—
Budilka niklasta	K	3·—
Poročni prstani	K	2·—
Srebrne verižice	K	2·—

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar

MARIBOR, Gosposka ul. 26

Kupujem zlatnino in srebro.

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva

43. c. kr. državna loterija

za civilno dobrodelne namene v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel.

Ta loterija v denarju vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

10. feb. 1916. Cena **srečke 4 krone.**

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, pri kr. ogrskem loterijskem ravnateljstvu v Budimpešti, IX. poslopje glavnega carinskega urada, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, poštno-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se dopošiljajo poštnine prosto.

C. kr. generalno ravnateljstvo za državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

Mlinarskega pomočnika

starega ali mladega, vojaštva prostega, sprejme za mlin, ki leži ob cesti Varaždin — Varaždinske Toplice. Ponudbe z označbo plače se naj naslovijo na Ignacija Kaniški, mlinar Varaždinbreg kor. 78. z. p. kolodvor Varaždinske Toplice.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

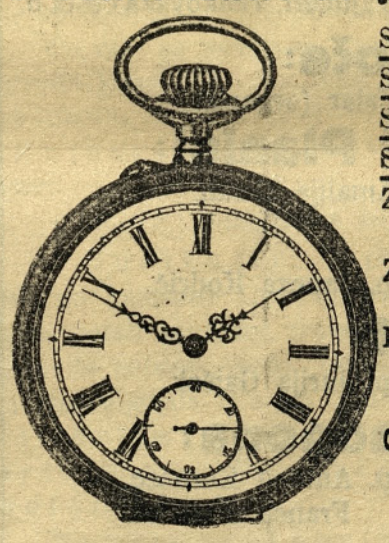

Srebrne ure za fante od	7 K
Srebrne ure damske od	8 K
Srebrne verižice od	K 2·40
Sreb. verižice damske	K 3·60
Zlate damske ure od	26 K

Za vsako uro se jamči!

Precizijske ure, Schafhausen Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Pisarniški pomočnik.

Pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celju odda se mesto pisarniškega pomočnika, kateri mora biti nemščine in slovenščine v besedi in pisavi popolnoma vešč, strojepisec in ne nad 40 let star. Ponudbe vložijo se naj pri navedenem uradu priloživši spričevala o dosedanji službi.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem **velikansko izbero dopisnic** po raznih cenah.

Za gostilničarje: Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

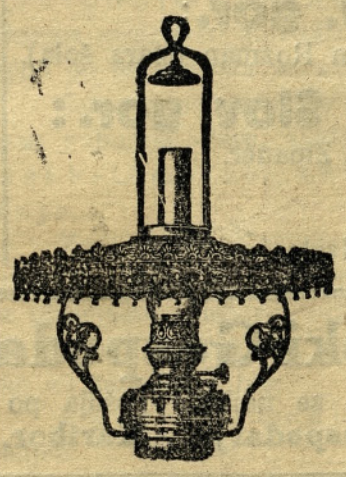

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

„SIROLIN“ „Roche“

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Oseba s kroničnim katarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdravi.
3. Vedušljivi, katerim Sirolin znatno olehča naduho.
4. Strofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z upočnim vspehom na splošni počutek.

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“ Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.